

De Nederlandse Mededingingsautoriteit
T.a.v. de heer mr. drs. H.J. Droppers
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Roermond, 15 oktober 2006

Betreft: een antwoord op de vragen 2, 5 en 8 die u stelt in uw 'Consultatiedocument, NMa-Agenda 2007'¹.

Vraag 2: “In welke sectoren is naar uw mening monitoring/marktonderzoek nodig en waarom? Betreft u daarbij s.v.p. ook specifieke oligopolistische sectoren waar naar uw mening monitoring/marktonderzoek nodig is.”

Vraag 5: Vindt u het terecht dat de NMa aandacht besteedt aan de relatie tussen intellectueel eigendom(srecht) en mededinging? Zo ja, welke vorm zou dit moeten krijgen? Wat vindt u belangrijke specifieke aandachtspunten voor de NMa?

Vraag 8:”Wat is uw mening over de gekozen sectoren als aandachtsveld? Mist u sectoren? Welke?”

Geachte heer mr. drs. H.J. Droppers,

Graag reageer ik op uw uitnodiging om te reageren op uw 'Consultatiedocument NMa-Agenda 2007'. Ik mis bij de 'thema's en voorgenomen aandachtsvelden' namelijk aandacht voor de ICT markt/sector. Deze verdient een plek in uw activiteiten, wacht vooral niet tot 2007, er is nu al genoeg te doen! En zet de ICT sector zeker op uw agenda voor 2007!!

Vorig jaar al is door diverse partijen² aan u gevraagd om naar de ICT markt te kijken. En verder wordt zoals u weet ook op Europees niveau aandacht besteed aan deze markt besteed. En terecht, er is al vele jaren reden om naar deze markt te kijken. Bovenmatige koppelverkoop is gemeengoed in deze markt en daar is vooralsnog weinig tot niets door u of anderen aan/tegen gedaan. ‘Predatory pricing’ vindt ook plaats en bijvoorbeeld bij aanbestedingen wordt niet altijd van open standaarden uitgegaan waardoor niet alle partijen en 'oplossingen' een gelijke kans krijgen (voorbeeld: bij eFormulieren werd Internet Explorer als uitgangspunt genomen!?).

Nader onderzoek zou het minste zijn wat u zou kunnen doen! En er zijn naar mijn mening voldoende aanwijsbare mededinging-/concurrentievervalsende activiteiten in de ICT markt dat maatregelen op korte termijn te rechtvaardigen zijn! Daarnaast zou u de taak op u kunnen nemen om de Nederlandse markt voor te lichten over de toepassing van open standaarden waardoor alle aanbieders gelijke kansen krijgen en waardoor we samen een meer innovatieve en duurzame samenleving creëren.

Ook het onderzoek uit 2002³ van het ministerie van Economische Zaken, dat te vinden is op uw website, geeft aanleiding tot nader onderzoek. Het is mij dan ook een raadsel waarom u nog steeds niet (pro-actief) in actie komt!?? Ook uitspraken op Europees niveau bieden aanknopingspunten. Ga bijvoorbeeld na of uitspraken van de Europese Commissie in de lokale markten zoals Nederland gestand worden gedaan! Heeft u Windows XP Home Edition N of Professional N (zonder Windows Media Player, conform de uitspraken van de Europese Commissie) al ergens in winkels, folders of op websites van aanbieders anders dan Microsoft zelf gezien?

Ook het principe van 'Predatory pricing' wordt voortdurend toegepast door bijvoorbeeld Microsoft. Zo bestaat het voornemen om de nieuwe versie van Internet Explorer, versie 7.0 via de Windows Update functie in Windows te verspreiden. U moet weten dat Windows Update meestal aanstaat bij de meeste gebruikers van privé computers. Microsoft ge-(mis-(?))bruikt dit mechanisme om nieuwe producten en diensten te verspreiden, vaak eerst kosteloos en later soms tegen betaling (recent is dit gebeurd met OneCare, een betaalde opvolger van de 'Malicious Software Removal Tool'). Ook andere softwarecomponenten worden door hen op deze wijze gedistribueerd, voor een deel ongevraagd en zeker lang niet altijd gewenst. Andere aanbieders van vergelijkbare softwareoplossingen krijgen zo regelmatig weinig tot geen kans om de concurrentie met Microsoft aan te gaan. Internationaal zijn er daarom al diverse rechtszaken geweest en heeft Microsoft verschillende schikkingen getroffen in de omvang van honderden miljoenen dollars. Structureel is echter nog steeds niet echt ingegrepen. Vooralsnog lijken boetes of schikkingen namelijk weinig indruk te maken op dit zeer rijke bedrijf, ze betalen en gaan vrolijk verder met dezelfde concurrentievervalsende activiteiten.

Als het om internetdiensten gaat zoals de zoekfunctie en openingspagina in webbrowsers (de programma's zoals bijvoorbeeld Internet Explorer en Firefox) dan gaat ook daar iets grondig mis. Een webbrowser wordt gebruikt om internetpagina's te bekijken/-zoeken. De openingspagina en de aan de browser gekoppelde zoekdienst zijn veelal vooraf vastgesteld waarmee deze diensten feitelijk het initiële monopolie krijgen binnen dat product. Individuele consumenten hebben namelijk veelal niet de vaardigheden om één van beide of allebei te wijzigen. Omdat Internet Explorer (IE) een marktaandeel groter dan 80% heeft is dit dus zeer ongewenst!! Een andere vraag is natuurlijk waarom dat marktaandeel groter dan 80% is? Juist ja, koppelverkoop! IE maakt deel uit van Windows. Tenslotte zij opgemerkt dat IE zich niet aan de internationale standaarden voor webpagina's en -diensten houdt.

Een ander duidelijk voorbeeld is en blijft dat het moeilijk is om een willekeurige computer van een bekend merk in een winkel te kiezen met een besturingssysteem naar keuze (een Windows versie, GNU/Linux of bijvoorbeeld zonder besturingssysteem, diverse besturingssystemen kunnen immers kosteloos van het internet worden gedownload). Er is een zeer sterke dominantie van Microsoft in deze markt. En al jarenlang bestaat het vermoeden dat diverse marktpartijen (detailhandel, groothandel, assemblage-industrie,..) gehouden zijn aan 'vrijwillig' te tekenen contracten die het hen verbieden iets anders dan het Microsoft besturingssysteem en wellicht zelfs andere Microsoft producten zoals Works of Office op een pc te installeren. De concurrentie krijgt zo geen eerlijke kans en Microsoft vestigt een feitelijk monopolie in de markt en op de pc van computer-gebruikers in met name de consumentenmarkt maar zeker ook in de ICT markt voor bedrijven.

Een koppelverkoop die internationaal ook steeds meer aandacht krijgt is die tussen Apple's iPod (een muziekspeler vergelijkbaar aan de 'walkman') en iTunes, de website via welke muziekbestanden worden verkocht. Ook in Nederland zou hier naar gekeken moeten worden. De ontwikkelingen rondom digital rights management (DRM) vragen in relatie tot de voorgenoemde koppelverkoop zeer zeker ook de aandacht. De nieuwe standaarden zijn zo gesloten dat het voor kan komen dat je een stuk muziek of video digitaal koopt dat je vervolgens korte tijd later helemaal niet meer kunt gebruiken. Vrij gebruik van jouw eigendom (bijvoorbeeld zo'n muziekstuk of video) dreigt onmogelijk te worden gemaakt door DRM. In het slechtste geval kun je muziek straks alleen nog maar afspelen op door de distributeur bepaalde hard- en software(lijnen). Diverse ICT en media-marktpartijen zijn bezig om deze nieuwe en zeer extreme vorm van koppelverkoop te realiseren.

Gebruik van gesloten standaarden is een groot probleem in de ICT markt. Concurrerende aanbieders krijgen, als gevolg van marktdominantie van enkele partijen die hun eigen standaarden opleggen, geen eerlijke kans in een aantal deelmarkten.

Hoewel het voorgaande voor een belangrijk deel gaat over de marktdominantie en het gedrag van Microsoft in de ICT markt geldt dat (deels) en op andere terreinen ook voor andere aanbieders in de ICT markt. Apple is al genoemd, verder valt te denken aan bijvoorbeeld Oracle. Maar ook andere aanbieders bedienen zich van vergelijkbare, oneigenlijke marktstrategieën.

In de ICT markt wordt mededinging beïnvloed door licenties, prijsstelling, koppelverkoop, 'predatory pricing', patenten en meer. Een voortdurende waakzaamheid en steekproefsgewijs onderzoek doen is zeer wenselijk en op dit moment zeker noodzakelijk in mijn ogen. Daarnaast kan worden onderzocht hoe de kopers kunnen worden ondersteund in het zien en leren onderkennen van de concurrentievervalsende activiteiten en hoe ze zich daaraan kunnen 'ontworstelen'.

Ik kan me voorstellen dat de reacties vorig jaar en ook dit jaar vragen om een nadere toelichting en/of uitleg. Het betreft immers vrij complexe materie. Ik stel voor dat u een keer alle inzenders samen met een aantal partijen die belangen behartigen in de ICT markt uitnodigt om eens van gedachten te wisselen. Gezamenlijk kunnen we denk ik prima invulling geven aan de (hopelijke) aandacht voor de ICT sector op uw nieuwe agenda voor 2007!

Tenslotte een korte samenvatting in de vorm van antwoorden op de door u gestelde vragen:

Vraag 2: "In welke sectoren is naar uw mening monitoring/marktonderzoek nodig en waarom? Betreft u daarbij s.v.p. ook specifieke oligopolistische sectoren waar naar uw mening monitoring/marktonderzoek nodig is."

Antwoord: De ICT markt waaronder de producenten van hard- en software. Omdat sprake is van bovenmatige koppelverkoop, 'predatory pricing', concurrentievervalsende licenties, gesloten standaarden en meer.

Vraag 5. Vindt u het terecht dat de NMa aandacht besteedt aan de relatie tussen intellectueel eigendom(srecht) en mededinging? Zo ja, welke vorm zou dit moeten krijgen? Wat vindt u belangrijke specifieke aandachtspunten voor de NMa?

Antwoord: Terecht, maar wellicht vanuit een ander perspectief dan u bedoelt? Nimmer is bijvoorbeeld bewezen dat intellectueel eigendom(srecht) voor wat betreft 'bescherming' innovatie bevordert. Mijns inziens zal onderzoek naar de relatie eigendom(srecht) en de dominantie bevestigende invloed van sommige marktpartijen die uitgaat van dergelijke rechten zoals softwarepatenten aandacht moeten krijgen. We hebben, zo ben ik van mening, belang bij een open markt waarin open standaarden worden toegepast waarbij we ons zoveel mogelijk richten op openheid en duurzaamheid. Allerlei 'rechten' belemmeren de mededinging, cq. de zogenaamde vrije concurrentie en geven grote organisaties/partijen en/of juristen een voorsprong op individuen. Iedereen zou profijt mogen hebben van zijn of haar innovatieve inspanningen en het terugverdienen van die inspanningen, echter nimmer grenzeloos. Kortom: Graag aandacht voor open standaarden, de toepassing van deze standaarden en voorlichting daarover. Voorlichting en het maken van een visiedocument lijken me prima inspanningen met die kanttekening dat daarin aandacht moet zijn voor de open standaarden in de ICT markt/sector.

Vraag 8 "Wat is uw mening over de gekozen sectoren als aandachtsveld? Mist u sectoren? Welke?"

Antwoord: Zie het antwoord op vraag 2. Nogmaals: Ik mis de ICT sector.

Graag ben ik bereid om mondeling een nadere toelichting te geven.

Joost Geraets – OpenNieuws punt nl

P.S. Ik merk tenslotte op dat de in het Consultatiedocument genoemde ConsuWijzer consumenten niet ondersteunt bij hun vrije keuze als het gaat om ICT, er is weinig tot niets te vinden over ICT, computer, webbrowser, open standaarden, vrije en open source software, toegankelijkheid, etc.!? En

helaas..., de volgende tekst op die site “... Een browser die minder bekend is, krijgt ook minder spyware. ...” is controversieel, lees http://en.wikipedia.org/wiki/Security_through_obscurity.

Voetnoten:

1. Consultatiedocument, NMa-Agenda 2007, Consultatiedocument NMa agenda 2007_tcm16-93481.pdf.
2. Stichting Holland Open, Kokott, Open Office, RLD Software, Synaction (RedNose Computertrainingen, Computerloads.nl en een onafhankelijk IT-architect.).
3. Marktwerving en ICT, 28 mei 2002, 11_20162_tcm16-19933.pdf.

Naslag:

Andere relevante documenten uit het verleden:

- bbb1092-9903_tcm16-46353.pdf (I.T. Holland vs Microsoft)

Naschrift:

Vraag 10: “Wat zijn volgens u in het algemeen, dus ook buiten de genoemde aandachtsvelden, de belangrijkste problemen en risico's waarmee de NMa te maken zal hebben? Hoe vindt u dat de NMa daar het beste mee kan omgaan?”

Antwoord: De relatie met Europese en Internationale ontwikkelingen en uitspraken. En hoe pak je, al dan niet gezamenlijk internationaal opererende organisaties en bedrijven aan als dat nodig is. Zij hebben, zo heb ik de indruk, steeds meer de neiging zich te onttrekken aan nationale wet- en regelgeving zoals de Nederlandse. Hier zal de NMa voortdurend aandacht voor moeten hebben. En wellicht zou zij vanuit haar deskundigheid de Nederlandse belangen en ideeën in de richting van relevante Europese en Internationale instellingen en organisaties moeten uitdragen...? En andersom, hoe vertaal je Internationale en Europese ontwikkelingen naar de Nederlandse markt. Vergelijk de door mij aangeduide uitspraken over Microsoft door de Europese Commissie!?